

УДК 330. 101. 2

Г. В. ОМЕЛЬЧАК^{1*}

^{1*} Каф. «Фінансів та економічної безпеки», Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту ім. ак. В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, Дніпропетровськ, Україна, 49010, тел. +38 (056) 373 15 04, ел. пошта: ganna_zp@ukr.net

СТАН І ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Мета. Метою статті є визначення важливості інноваційного процесу для підвищення конкурентоспроможності підприємств України на світовому ринку і виділення основних пріоритетних шляхів поліпшення ситуації. **Методика.** Структурна перебудова економіки України, орієнтована на використання інтелектуальних ресурсів і розвиток високотехнологічних виробництв на протигагу матеріало- і енергоємним виробництвам, припускає створення умов для безперервного оновлення технологій і продукції, зростання освітнього рівня та удосконалення управління шляхом інновацій, заснованих на новітніх наукових знаннях. **Результати.** Для підвищення конкурентоспроможності української продукції державі необхідно стати активним учасником світового ринку технологій. Україна поки що залишається технологічною державою, і її науково-технічний потенціал здатний стати головним чинником виходу з кризи. Для цього держава повинна прийняти і здійснювати нову інноваційну політику, засновану на верховенстві НТП в економічному розвитку. **Наукова новизна.** Запропоновано для оцінки можливостей підприємства щодо виконання передбачуваного портфеля замовлень необхідно отримати якісну оцінку стану підприємства, засновану на комплексному аналізі діяльності підприємства, що допоможе виявити критичні точки, вибрати ефективний напрямок реструктуризації. **Практична значимість.** Розроблений метод комплексної оцінки стану підприємства з використанням процедури експертизи може бути застосований не лише в стратегічному управлінні в умовах невизначеності, але і як елемент процедури діагностики та прогнозування потенціалу підприємства. Оцінка потенційних можливостей окремих галузей економіки України щодо підвищення конкурентоспроможності дозволяє визначити опорні галузі і виробництва, які повинні взяти на себе провідну роль у розвитку економіки, а з часом і зайняти ключові місця в її структурі.

Ключові слова: інновація, інноваційний потенціал, конкурентоспроможність, потенціал, конкурентоспроможність потенціалу

Вступ

Конкурентоспроможність українських підприємств на світовому ринку, що динамічно розвивається, на даний момент є ключовою проблемою входження Українських підприємств у світове економічне співтовариство. Прагнення України приєднатися до провідним регіональним формуванням поки залишається тільки прагненням, так як на світовому ринку продукція більшості українських виробників може бути реалізована тільки в рамках демпінгових або нелегальних угод. На світовому ринку конкурентоспроможними визнано менше 1% українських товарів і послуг.

Крім того, застаріла виробнича база більшості підприємств України не дозволяє їм виробляти продукцію, якістю і рівнем витрат відповідає світовим стандартам.

Архінаївно було б припускати, що після здобуття незалежності України зустрінуть на міжнародних ринках з розкритими обіймами. Входження у світову економіку виявилось болісним. Хитка українська економіка включилася в торговельну гонку з позиції явного аутсайдера. І ситуація поки що складається не на нашу користь, бо, на відміну від країн Центральної та Східної Європи, Україна як і раніше залишається експортером переважно сировини та напівфабрикатів. Тому й доводиться наздоганяти суперників по звивистій синусоїді світових цін на сировину.

Мета

Метою даної роботи є запропонувати методи підвищення конкурентоспроможності підприємств України в умовах невизначеності зовнішнього середовища та розробити теоретичні

підходи і практичні рекомендації щодо оцінки реального стану підприємств в оточуючому їх виробничо - економічному середовищі, а також визначити потенційні можливості підприємств щодо реалізації напрямків його розвитку.

Методика

Процес оцінки потенціалу розглядається як процедура проведення експертного моделювання слабоформалізованих фрагментів опису проблемної ситуації. Передбачуваний метод заснований на даних стандартної звітності та застосування методів впорядкування експертних оцінок для побудови математичної моделі багатокритеріального вибору.

Результати

Сьогодні, в умовах невизначеності зовнішнього середовища кожне підприємство бажає закріпити свої позиції на ринку і успішно розвиватися. Для цього воно намагається втримати тривалий час ті чи інші досягнуті ним переваги на конкурентному ринку. На конкурентному ринку конкурентоспроможність виступає як засіб, а конкурентна перевага виступає як результат. З одного боку конкурентоспроможність – це здатність задовольнити потреби споживачів та отримання стабільного прибутку. З іншого боку конкурентоспроможність окремого підприємства на певному сегменті товарного чи регіонального ринку виступає як узагальнююча оцінка його конкурентних переваг у питаннях формування ресурсного потенціалу, якості задоволення споживчого попиту та досягнутої завдяки цьому ефективності функціонування господарчої системи, які мають місце на момент чи протягом періоду оцінювання [1].

Актуальною проблемою сучасної вітчизняної теорії й практики підприємства є управління його конкурентоспроможністю. Міжнародна конкуренція, глобалізація ринків, масштабне проникнення іноземних товарів на український ринок переводять проблему управління конкурентоспроможністю підприємства до числа пріоритетних управлінських завдань, успішне вирішення яких забезпечить виживання і розвиток підприємств у новому середовищі.

Низька конкурентоспроможність потенціалу виробників товарів і послуг обумовлена низкою факторів. По-перше, українська продукція надзвичайно енергоємна з-за зносу основних фон-

дів і застарілих технологій. На ВВП України витрачає в 5,5 рази більше енергоресурсів, ніж держави Центральної та Східної Європи, і в 12 разів більше, ніж країни Організації економічного співробітництва і розвитку.

По-друге, мізерний внутрішній попит різко обмежує використання наявних виробничих потужностей - в результаті збільшуються витрати підприємств на одиницю продукції.

По-третє, багато великих підприємств утримують на своєму балансі величезні мобілізаційні потужності і об'єкти соціальної сфери (дитячі садки, житлові будинки, лікарні, санаторії і т.д.). Це збільшує собівартість кінцевої продукції. Тому й не дивно, що ціни на окремі види української продукції на 30 - 70% перевищують ціни міжнародних ринків.

По-четверте, діючі схеми фінансування експорту все ще далекі від досконалості. Високі процентні ставки на кредитному ринку України, обмежений доступ до «довгих» кредитів призводять до того, що для українських експортерів фінансові ресурси сьогодні обходяться в 6 - 10 разів дорожче, ніж для їхніх західних конкурентів.

По-п'яте, ефективність управління підприємства явно не відповідає стандартам сучасного менеджменту - судорожне пристосовування під поточну економічну кон'юнктуру підміняє довгострокову стратегію розвитку. Про дієвих механізмах просування продукції на зовнішні ринки, про дипломатичну і політичну підтримку наших експортерів говорити поки що важко через обмеженість ресурсів. Плюс до всього розгалужена мережа збутових і сервісних центрів за кордоном практично не створена.

Сьогодні багато підприємств України прагнуть реструктуризувати свої господарські процеси. При цьому важливо об'єктивно оцінити реальний стан підприємств в навколишньому їх виробничо - економічному середовищі, а також потенційні можливості підприємств щодо реалізації напрямків його розвитку.

Для оцінки можливостей підприємства щодо виконання передбачуваного портфеля замовлень необхідно отримати якісну оцінку стану підприємства, засновану на комплексному аналізі діяльності підприємства, що допоможе виявити критичні точки, вибрати ефективний напрямок реструктуризації.

При проведенні комплексної оцінки потенціалу підприємства необхідно виконання наступних етапів аналізу його діяльності:

1. Визначення моделі виробничо - управлінської діяльності. Це подання в теоретико - множині і графічному вигляді основних елементів і їх взаємозв'язків, з метою ідентифікації процесів та їх структуризації.

2. Визначення цілей управлінського процесу. При цьому слід враховувати можливі способи досягнення цілей.

3. Визначення факторів успіху виробничо - управлінської діяльності.

4. Визначення показників оцінки потенціалу підприємства. В основі відбору та визначення показників оцінки потенціалу підприємства, які характеризують виробничо - управлінську діяльність, лежать два аспекти: цілі та фактори успіху.

Основними складовими загального потенціалу підприємства є:

- ринковий потенціал (потенційний попит на продукцію і частка ринку, яку займає підприємством, потенційний обсяг попиту на продукцію, співвідношення підприємства та ринку факторів виробництва);

- виробничий потенціал (обсяг виробництва продукції, можливості основних засобів, можливості використання сировини і матеріалів тощо);

- фінансовий потенціал (фінансові показники виробництва, інвестиційні можливості).

Складові потенціалу підприємства оцінюються на основі ряду показників, які взаємопов'язані між собою. Показники потенціалу відображають використання різних видів ресурсів при реалізації певних аспектів діяльності та управління підприємством. Тому для оцінки складових потенціалу необхідно розглядати види ресурсного забезпечення та аспекти діяльності підприємства. Після визначення всіх показників складових загального потенціалу, постає завдання їх оцінки. При цьому виникає необхідність використання вагових коефіцієнтів, які відображають їх рівень значимості.

Процес оцінки потенціалу розглядається як процедура проведення експертного моделювання слабоформалізованих фрагментів опису проблемної ситуації. Передбачуваний метод заснований на даних стандартної звітності та застосування методів впорядкування експерт-

них оцінок для побудови математичної моделі багатокритеріального вибору.

Розглянемо особливості даного методу:

1. Необхідно використовувати велику кількість показників діяльності підприємства (більше 20), які згруповані у візповідності з основними аспектами оцінки потенціалу підприємства. Причому для оцінки динаміки процесів слід проводити аналіз на основі даних кількох періодів (місяців, кварталів, років).

2. Облік невизначеності здійснюється на базі апарату теорії нечітких множин. При оцінюванні показників експерти задають нижні - песимістичні оцінки A_{1i} , верхні - оптимістичні оцінки a_{4i} та інтервали найбільш очікуваних значень досліджуваних параметрів $[A_{2i}, a_{3i}]$, $i = 1 \dots m$, де m - кількість експертів. Потім, для виконання операцій, пов'язаних з визначенням узагальненої думки експертів, використовуються операції над такими нечітко - інтервальними числами як у формі інтервалів, так і у формі α - зрізів [5]:

$$A_{ai} = \begin{cases} [a_{1i}(\alpha), a_{4i}(\alpha)], & 0 \leq \alpha < 1, \\ [a_{2i}, a_{3i}], & \alpha = 1. \end{cases}$$

3. Отримання узагальнених оцінок проводиться з урахуванням ступеня узгодженості групи експертів. У разі однорідного складу групи експертів узагальнена оцінка обчислюється за - формулою:

$$\lambda_i = \sum_{j=1}^m \binom{n}{k} K_j b_{ij}$$

де λ_i - оцінювана значення i - го показника;
 b_{ij} - допустиме значення i - го показника, встановлене j - м експертом;

m - кількість експертів;

j - номер поточного експерта;

K_j - нормований коефіцієнт компетентності j - го експерта.

4. Якщо в групі експертів є лідер - більш досвідчений експерт, то оцінка лідера домінує, а інші лише уточнюють її. У цьому випадку узагальнена оцінка показника визначається за формулою.

$$\lambda_i = \frac{\sum_{j=1}^m \left(b_{ir} + \frac{K_j}{K_r} (b_{ij} - b_{ir}) \right)}{m}$$

де b_{ij} – оцінка r -го експерта, що має максимальний коефіцієнт компетентності;

K_j – коефіцієнт його компетентності.

Узгодженість думок експертів визначається як коефіцієнт варіабельності:

$$v = \sqrt{\frac{1}{m(m-1)} \frac{\left(\sum_{j=1}^m b_j\right)^2}{\sum_{j=1}^m b_j^2 (m-1)}}$$

де b_j – значення показника, запропоноване j -м експертом.

Якщо значення коефіцієнта варіабельності менше 0,2, то думка експертів вважається узгодженою. В іншому випадку можна прийняти рішення про проведення нового туру експертного опитування. Однак якщо узгодженість думок експертів встановлюється лише за кількома показниками, то повторна експертиза може не дати очікуваних результатів. Тому пропонується розраховувати коефіцієнт конкордації (погодженості) Кендалла по кожній групі показників і по агрегированной оцінці вцілому, а потім оцінювати його значимість, наприклад, за допомогою критерію χ^2 - квадрат.

5. Значення показників повинні бути нормування - приведені до сумірним безрозмірним величинам за такою формулою:

$$\beta = \frac{(b - b_{\max})(\beta_{\max} - \beta_{\min})}{b_{\max} - b_{\min}} + \beta_{\max}$$

де β – перетворене значення показника;

β_{\min} – мінімальне значення заданого інтервалу;

β_{\max} – максимальне значення інтервалу;

b – фактичне значення показника;

b_{\min} – мінімальне допустиме значення показника;

b_{\max} – максимальне допустиме значення показника.

6. Розрахунок агрегованої оцінки потенціалу підприємства здійснюється за формулою:

$$B = \sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_j} \beta_{ij} V_{ij} K_j$$

Де β_{ij} – перетворене значення i -го показника в j -ій групі;

V_{ij} – питома вага i -го показника в j -ій групі;

K_j – питома вага j -ої групи показників.

Щоб об'єктивно оцінити потенціал підприємства, суб'єкт оцінювання може використовувати

ваги значну значення показників. Але більшість цих показників можуть бути взаємообумовленими, а частина показників несуттєвими для цілей дослідження. Тому в результаті систематизації факторів оцінки, за ним призвести експрес - оцінку, яка дозволить виявити слабкі і сильні сторони виробничо - управлінської діяльності.

На сьогоднішній день жорсткі умови конкуренції змушують підприємства у цілях підвищення конкурентоспроможності шукати нові форми організації діяльності. Щоб успішно управляти конкурентоспроможністю підприємства треба:

- орієнтуватися на умови та чинники, що її формують;

- вдосконалити процеси конкурентоспроможності (планування, дослідження, розробка, виготовлення);

- зробити відповідні висновки.

Структурна перебудова економіки України, орієнтована на використання інтелектуальних ресурсів і розвиток високотехнологічних виробництв на противагу матеріало- і енергоємним виробництвам, припускає створення умов для безперервного оновлення технологій і продукції, зростання освітнього рівня та удосконалення управління шляхом інновацій, заснованих на новітніх наукових знаннях. Під інноваціями тут слід розуміти не тільки нові технології, види послуг, продукції, але й нові організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, фінансового та іншого характеру, відсутність яких не в останню чергу визначає низьку конкурентоспроможність української продукції.

Незважаючи на незначні масштаби інноваційної діяльності, позитивний вплив впроваджених інновацій на економічні показники виробництва очевидно: більше 90% підприємств, що впроваджували інновації, змогли отримати приріст продукції, підвищити її конкурентоспроможність і розширити ринки збуту.

Основними причинами інноваційного кризи необхідно визнати брак коштів, недосконалість законодавчої бази, а також так звану політику невтручання з боку урядових структур в інноваційну діяльність.

Оцінка потенційних можливостей окремих галузей економіки України щодо підвищення конкурентоспроможності дозволяє визначити опорні галузі і виробництва, які повинні взяти

на себе провідну роль у розвитку економіки, а з часом і зайняти ключові місця в її структурі. Для України це, насамперед, переробні галузі матеріаловиробничого комплексу (металургійна, хімічна, будівельних матеріалів), наукоємні та високотехнологічні галузі машинобудування та оборонної техніки, а також легкої і харчової промисловості. Багато підприємств цих галузей вже зарекомендували себе конкурентоспроможними суб'єктами зовнішнього ринку, але їх позиції там поки що не надто міцні через внутрішніх проблем і коливань кон'юнктури на світовому ринку.

Посилення конкурентних позицій в опорних галузях може бути досягнуто тільки за умов істотного збільшення інвестиційних можливостей та накопичення інноваційного потенціалу.

Незважаючи на значні втрати ресурсів, науково-технологічного та кадрового потенціалу і часу, Україна ще має перспективи для досягнення міжнародної конкурентоспроможності національної економіки за умови реалізації власної стратегії.

Серед пріоритетних напрямів інноваційної діяльності з погляду підвищення конкурентоспроможності українських підприємств на сучасному світовому ринку також необхідно виділити:

- 1) ресурсозберігаючі технології, нові матеріали і джерела енергії;
- 2) підвищення конкурентоспроможності продукції машинобудування і радіоелектроніки, розширення їх експорту і заняття нових ніш світового ринку;
- 3) імпортозаміщення виробництва;
- 4) інформаційні технології;
- 5) телекомунікації і зв'язок;
- 6) переробка та зберігання сільськогосподарської продукції;
- 7) охорона навколишнього середовища.

Наукова та практична значущість

Розроблений метод комплексної оцінки стану підприємства з використанням процедури експертизи може бути застосований не лише в стратегічному управлінні в умовах невизначеності, але і як елемент процедури діагностики та прогнозування потенціалу підприємства.

Існуючі позиції України на зовнішньому ринку свідчать про дуже низької конкурентоспроможності українських підприємств у світі,

обумовленої сировинної структурою українського експорту.

Для підвищення конкурентоспроможності української продукції державі необхідно стати активним учасником світового ринку технологій. Україна поки що залишається технологічною державою, і її науково-технічний потенціал здатний стати головним чинником виходу з кризи. Для цього держава повинна прийняти і здійснювати нову інноваційну політику, засновану на верховенстві НТП в економічному розвитку.

Діяльність самих підприємств у сфері інновацій має бути заснована на міжгалузевому технологічному обміні і венчурному інвестуванні в нові прогресивні розробки.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Перехід на новий етап інноваційного розвитку неможливий без проведення інноваційної політики, яка змогла б забезпечити створення сприятливого інноваційного клімату в Україні, необхідного для успішного інвестування в українську економіку. Така політика повинна об'єднувати загальними завданнями науку, техніку, виробництво, споживання, фінансову систему, освіту і повинна бути орієнтована на використання інтелектуальних ресурсів, розвиток високотехнологічних виробництв та пріоритети економіки. Загальний ефект від цього для країни в цілому буде набагато більшим ніж для окремого підприємства або продуцента.

В якості основних напрямків діяльності держави в системі підтримки реалізації досягнень НТП на підприємствах потрібно виділити, насамперед, такі: розвиток системи страхування інноваційних проектів; розвиток інформаційної системи про передові технології та стан їх ринків; реалізацію венчурних проектів; кваліфікований інжиніринг, консалтинг і аудит; стимулювання підприємств до проведення глобальної стратегії щодо перспектив розвитку, підвищення ефективності, конкурентоспроможності та розширення експорту; постійний розвиток і вдосконалення інфраструктури - транспорту, телекомунікацій, зв'язку, освіти, охорони здоров'я і науки.

Крім того, важливим є створення відповідного рівня стандартизації, метрології та сертифікації, ефективної патентної системи, що за-

безпечує захист прав на результати інтелектуальної праці. Механізм реалізації інноваційних напрямків передбачає також використання різного роду регуляторів: пільгового оподаткування в науковій сфері, субсидування, пільгового довгострокового кредитування розробників і споживачів науково-технічної продукції, стимулювання праці науковців, здійснення підготовки кадрів.

Важливим аспектом інноваційної політики держави є розвиток науково-технічного співробітництва із зарубіжними країнами. Крім того,

необхідно налагодити ефективний міжгалузевий обмін інноваціями всередині виробничого комплексу України. Слід брати до уваги той факт, що саме такий обмін забезпечує більше 60% прикладних реалізованих технологій в розвинених країнах світу. Стежити за світовий науково-технічної думкою, вловлювати тенденції в галузі новітніх технологій, передбачати як близькі, так і більш віддалені тенденції в інноваційному процесі - це в першу чергу справа самих виробників, ближчих до своєї сфери діяльності, ніж держава.

ловкова. – Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2009. – 340 с.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брутман А.Б. Измерение конкурентоспособности промышленных предприятий на основе оценки их производственного потенциала / А.Б. Брутман // Вісник Хмельницького університету. – 2010. – Т. 2. Економічні науки, № 4. – С. 136-141.
2. Підвищення конкурентоспроможності економіки України як передумова співробітництва з ЄС. / Грозна В.В. - // Актуальні проблеми економіки, - 2003, № 11(29), с. 130-141.
3. Сукупний економічний потенціал корпорації: формування та розвиток: Монографія / Л.С. Голковка. – Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2009. – 340 с.
4. Коммерциализация украинского интеллекта. / Гончар А. - // Діловий вісник, - 2003, № 3, с. 4.
5. Методика расчета показателей развития предприятия / Железко Б., М.Валиев, О.Кухаренко, Ю.Монахова //Финансы, учет, аудит. – 2005. - № 5. – С. 59-63.
6. Савчук С.И. Оценка конкурентоспособности предприятий и отраслей на основе измерения их потенциалов / С.И.Савчук // Вісник Хмельницького університету. – 2006. – Т.2. Економічні науки, № 4. – С. 164-166.
7. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. / Фатфутдинов Р. А. – М.: ИНФРА-М, 2000.- 312с.

Г. В. ОМЕЛЬЧАК^{1*}

^{1*} Каф. «Финансов и экономической безопасности», Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна, ул. Лазаряна, 2, Днепропетровск, Украина, 49010, тел. +38 (056) 373 15 04, эл. почта ganna_zp@ukr.net

СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ ВНЕШНЕЙ СРЕДЫ

Цель. Целью статьи является определение важности инновационного процесса для повышения конкурентоспособности предприятий Украины на мировом рынке и выделение основных приоритетных путей улучшения ситуации. **Методика.** Структурная перестройка экономики Украины, ориентированная на использование интеллектуальных ресурсов и развитие высокотехнологичных производств в противовес материалоемким производствам, предполагает создание условий для непрерывного обновления технологий и продукции, роста образовательного уровня и совершенствования управления путем инноваций, основанных на новейших научных знаниях. **Результаты.** Для повышения конкурентоспособности украинской продукции государству необходимо стать активным участником мирового рынка технологий. Украина пока остается технологическим государством, и ее научно-технический потенциал способен стать главным фактором выхода из кризиса. Для этого государство должно принять и осуществлять новую инновационную политику, основанную на верховенстве НТП в экономическом развитии. **Научная новизна.** Предложено для оценки возможностей предприятия по выполнению предполагаемого портфеля заказов необходимо получить качественную оценку состояния предприятия, основанную на комплексном анализе деятельности предприятия, поможет выявить критические точки, выбрать эффективное направление реструктуризации. **Практическая**

значимость. Разработанный метод комплексной оценки состояния предприятия с использованием процедуры экспертизы может быть применен не только в стратегическом управлении в условиях неопределенности, но и как элемент процедуры диагностики и прогнозирования потенциала предприятия. Оценка потенциальных возможностей отдельных отраслей экономики Украины относительно повышения конкурентоспособности позволяет определить опорные отрасли и производства, которые должны взять на себя ведущую роль в развитии экономики, а со временем и занять ключевые места в ее структуре.

Ключевые слова: инновация, инновационный потенциал, конкурентоспособность, потенциал, конкурентоспособность потенциала

G. V. OMELCHAK^{1*}

^{1*}Department. "Finance and Economic Security", Dnepropetrovsk National University named railroad transport academician V. Lazaryana, st. Lazaryana, 2, Dnepropetrovsk, Ukraine, 49010, tel. +38 (056) 373 15 04, E-mail: ganna_zp@ukr.net

STATE AND PROBLEMS OF COMPETITIVENESS OF COMPANIES IN UKRAINE UNDER THE ENVIRONMENTAL UNCERTAINTY

Purpose. The article aims to determine the importance of the innovation process to enhance the competitiveness of enterprises Ukraine on the world market and highlight the main priority for ways to improve the situation. **Methods.** Economic restructuring Ukraine, focused on the use of intellectual resources and development of high-tech industries as opposed to material and energy intensive industries, involves the creation of conditions for continuous updating of technologies and products, increase the educational level and improving governance through innovation, based on the latest scientific knowledge. **Results.** To improve the competitiveness of Ukrainian products state must be an active member of the global technology market. Ukraine remains a technological state, and its scientific and technical potential can become a major factor in the crisis. To this end, the State must adopt and implement new innovative policy based on the rule of STP in economic development. **Scientific novelty.** Proposed to assess business opportunities for the implementation of the intended portfolio must obtain a qualitative assessment of the enterprise, based on a comprehensive analysis of the company that will help identify critical points, choose an effective way of restructuring. **The practical significance.** The method comprehensive assessment of the enterprise using the examination procedure can be applied not only in strategic management under uncertainty, but also as part of the procedure for the diagnosis and prediction of potential business. Evaluation of the potential of certain sectors of the economy to improve competitiveness of Ukraine to determine basic industry and manufacturing, which should take a leading role in economic development, and eventually and take key positions in its structure.

Keywords: innovation, innovative potential, competitiveness, potential competitiveness potential

Надійшла до редколегії 01.12.2014.

Рекомендована до друку д.е.н., професором Ю. С. Барашем, д.е.н., професором П. В. Гудзем.